

Українська економіка: чи подолаємо стагнацію?

Тетяна Ситник

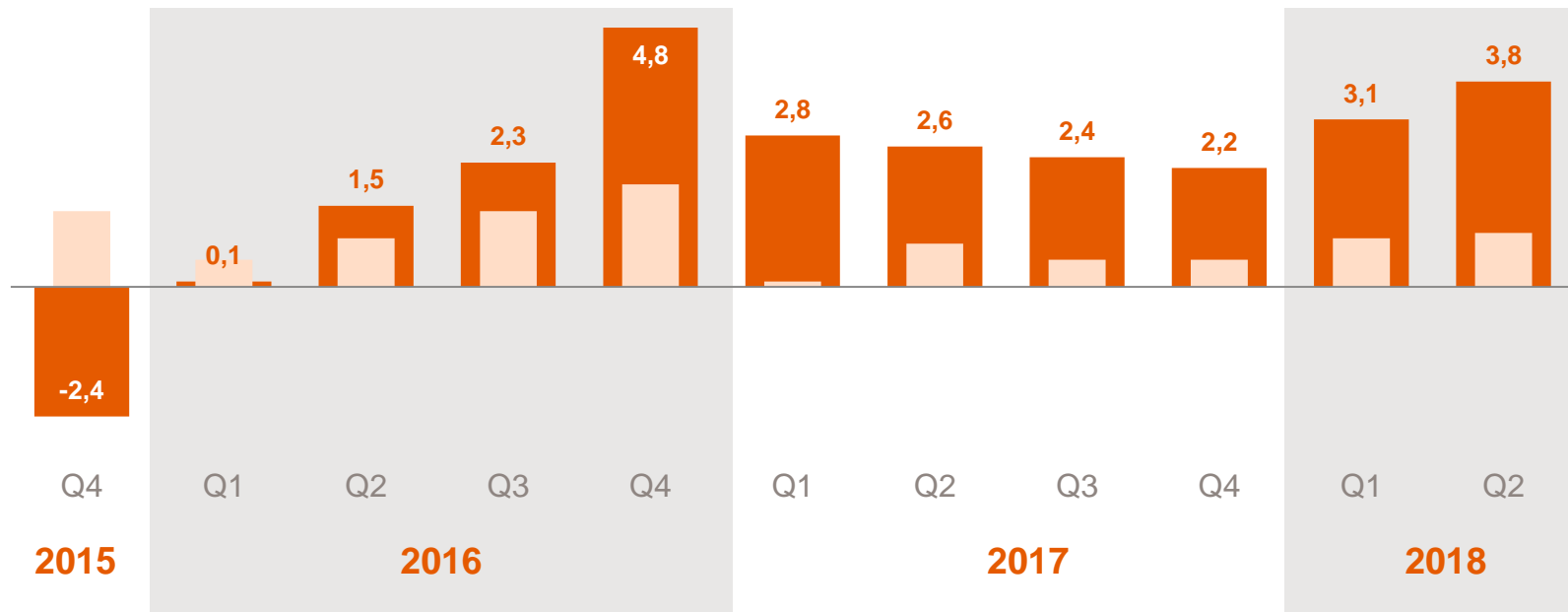

Україна: Зростання ВВП прискорилось

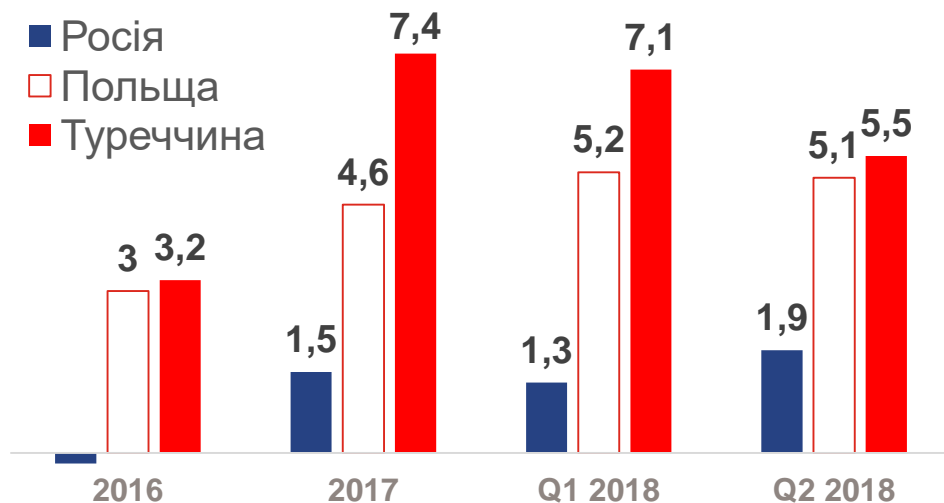
Реальний ВВП поквартально

■ До аналогічного кварталу минулого року

■ Сезонно згладжений

Світ: наслідки кризи подолано

Експорт:

Росія
9%

Польща
6%

Туреччина
6%

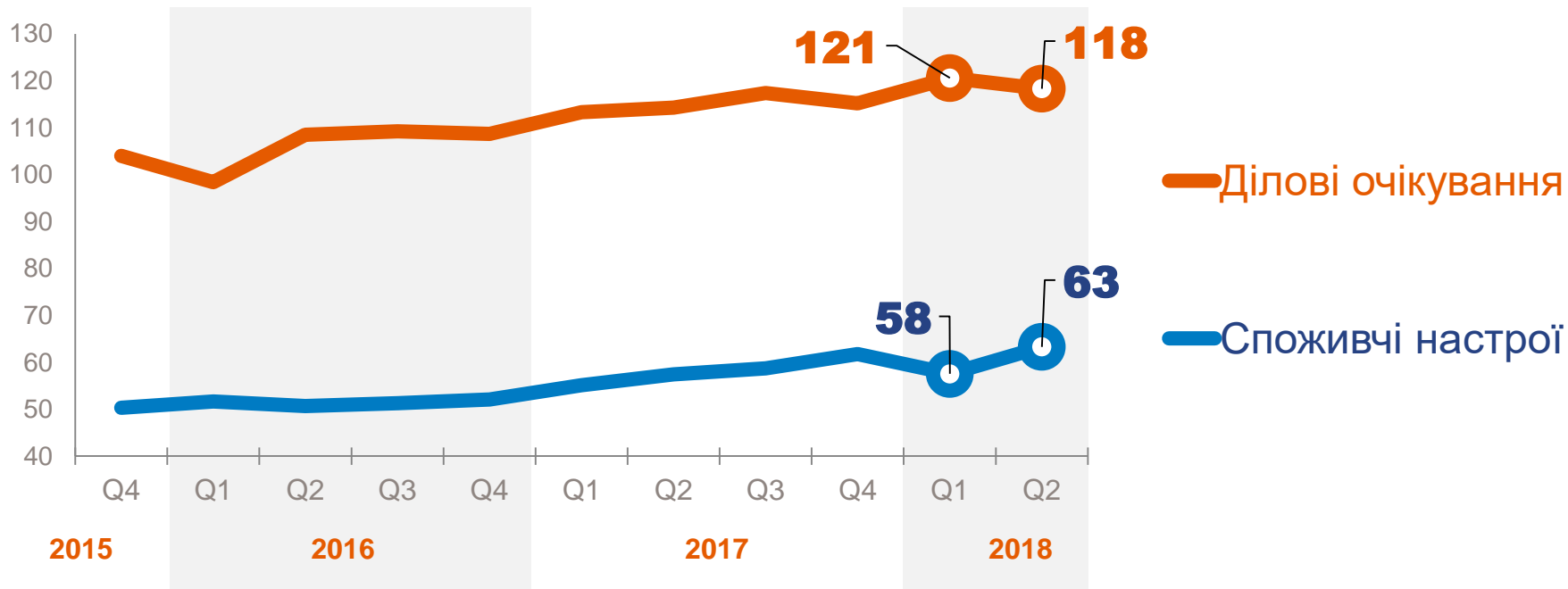
Світова економіка подолала наслідки фінансової кризи 2008-2009 років:

- **6%** в середньому зростання країн, ринки яких розвиваються
- **4%** в середньому зростання країн торговельних партнерів України
- **2%** в середньому зростання розвинутих країн

Індекс ділових очікувань підприємств та споживчі настрої

Обидва мають тенденцію до зростання

Дані НБУ (індекс ділових очікувань), GfK Ukraine (індекс споживчих настроїв)

© GfK | Семінар з маркетингу | 4 жовтня 2018 року

Динаміка галузей, які роблять найбільший внесок у ВВП

На ці 5 галузей припадає 50% українського ВВП

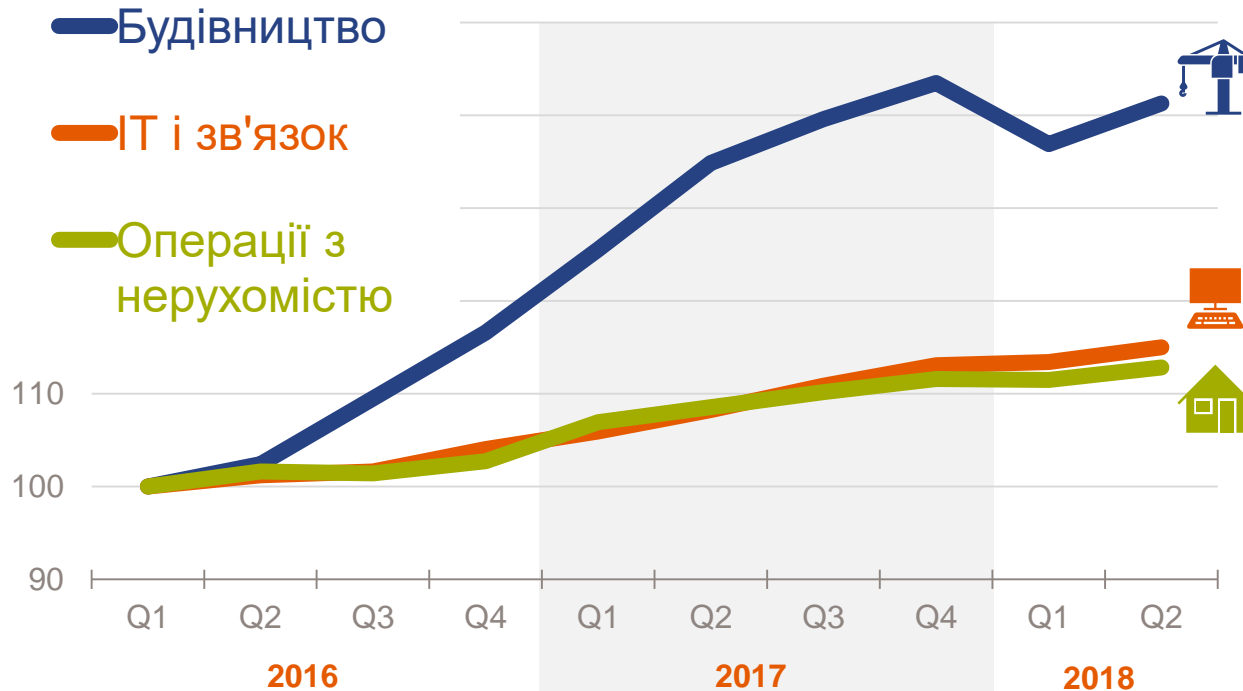
Головні драйвери зростання — торгівля і переробна промисловість
Добре розвивається транспорт
Сільське господарство має циклічний розвиток
Падіння у добувній промисловості

Дані Держстату, сезонно згладжені, власні розрахунки індексу

© GfK | Семінар з маркетингу | 4 жовтня 2018 року

Лідери зростання

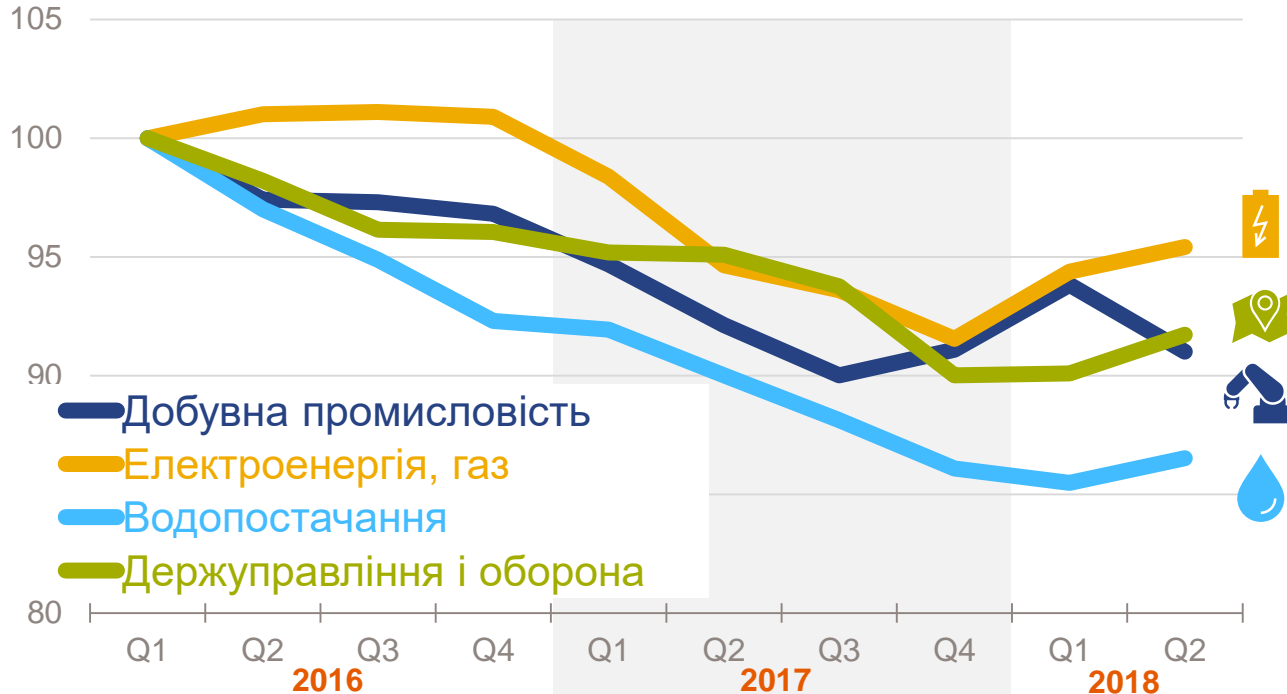
На ці галузі припадає 12% ВВП (з них 6% — на операції з нерухомістю)

Безумовний лідер за темпами росту — будівництво
Проте ріст будівництва вичерпався у 2018 році
Стабільне зростання IT і комунікацій та операцій з нерухомістю

Лідери падіння

На ці галузі припадає 15% ВВП (з них 6% — на добувну промисловість і 5% на державне управління)

Галузі постачання електроенергії, газу і води зламали негативний тренд у 2018 році
Добувна промисловість має нестабільну динаміку

Що є драйверами росту ВВП?

Динаміка складових ВВП

Сильний ріст інвестицій
Помірне зростання споживання домашніх господарств
Ріст споживання та інвестицій нівелюється ростом імпорту
Експорт слабкий

Дані Держстату, сезонно згладжені, власні розрахунки індексу, Q1 2016=100

© GfK | Семінар з маркетингу | 4 жовтня 2018 року

Споживання домашніх господарств:
помірне зростання, істотний внесок у ВВП

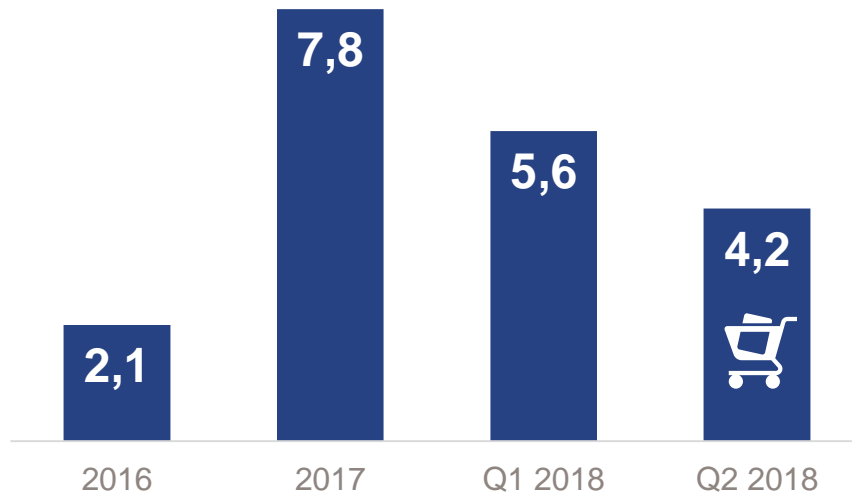
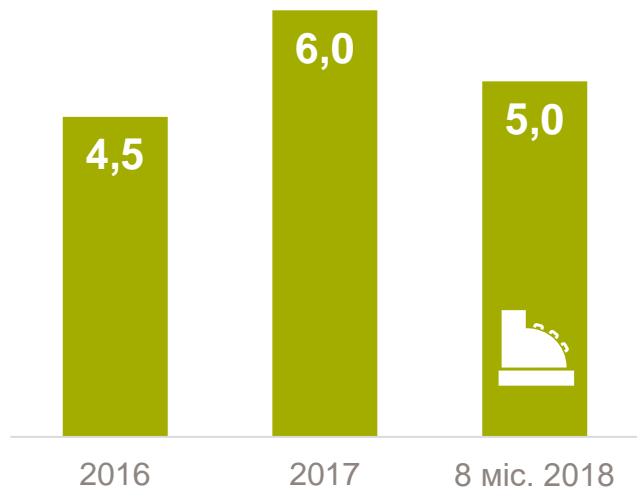
Роздрібна торгівля і споживання домашніх господарств

Ріст споживання вповільнюється

Динаміка роздрібногo товарообігу,
% зміни рік до року

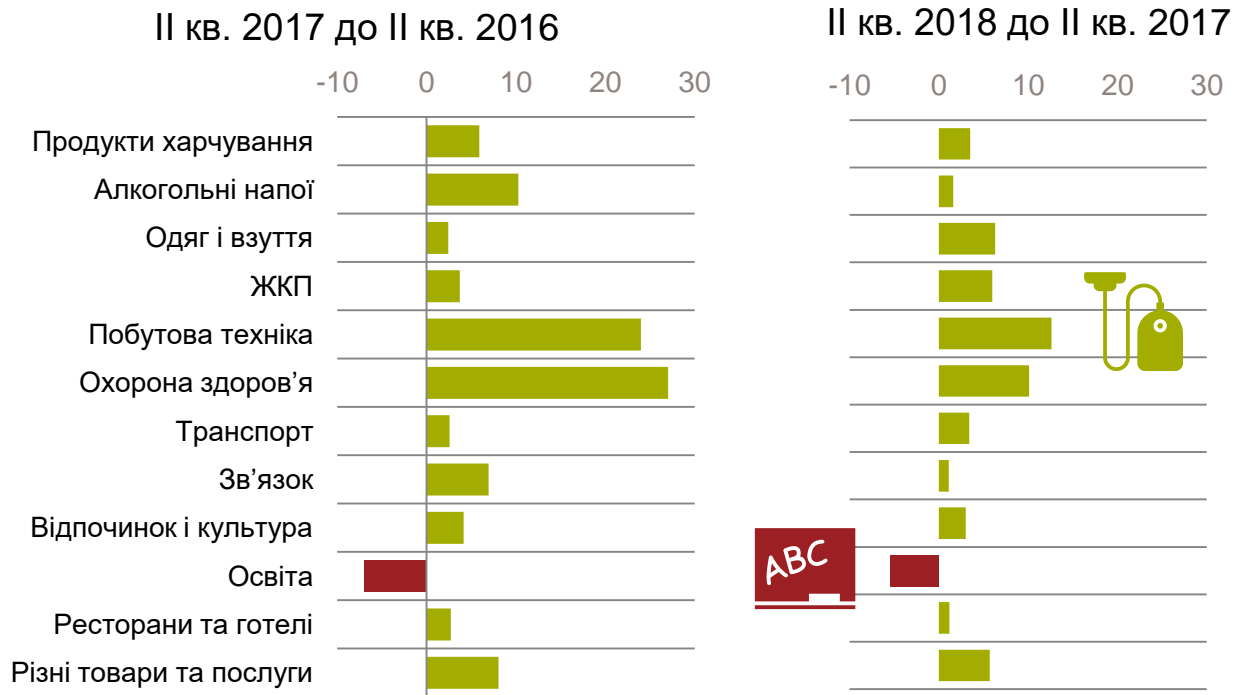
**Динаміка споживання домашніх
господарств, % зміни рік до року**

Споживання домашніх господарств за цілями

Найбільше зростає побутова техніка: задоволення відкладеного попиту триває

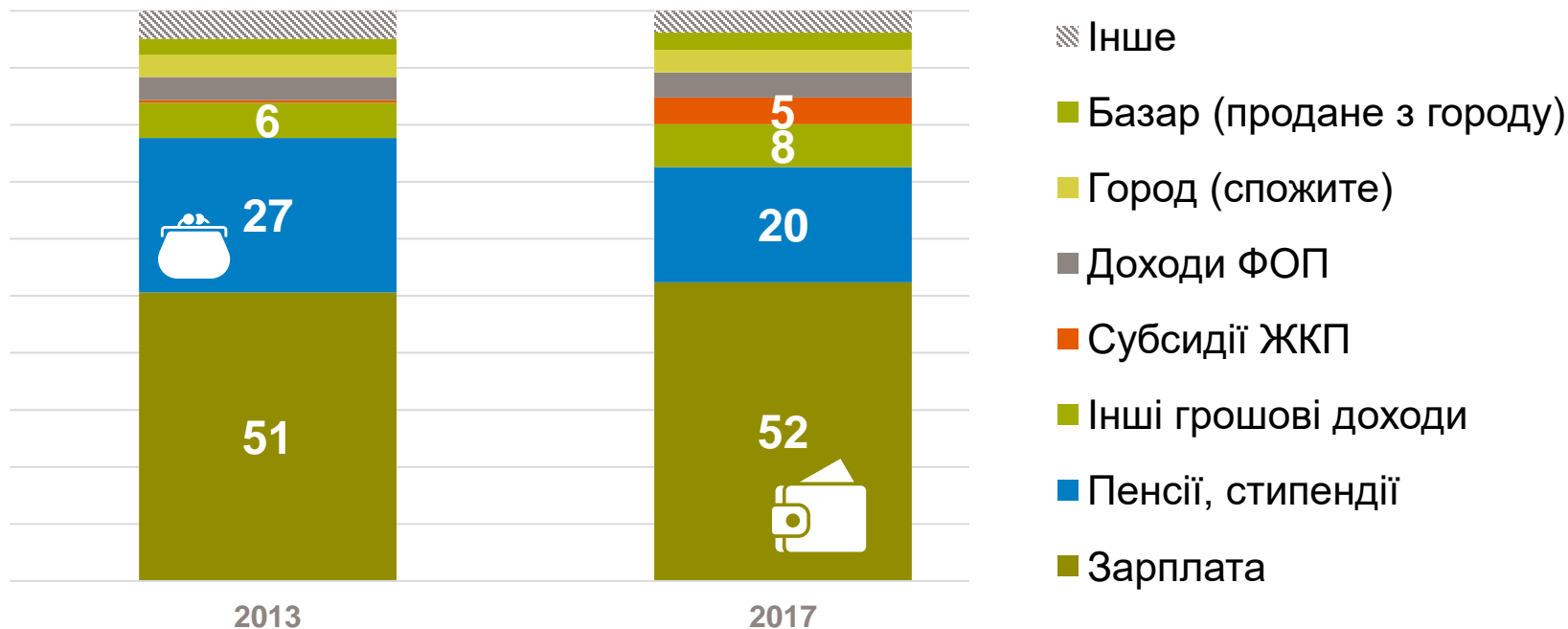
Дані Держстату (національні рахунки)

© GfK | Семінар з маркетингу | 4 жовтня 2018 року

Структура доходів громадян

Зростання зарплати випереджає зростання соціальних виплат

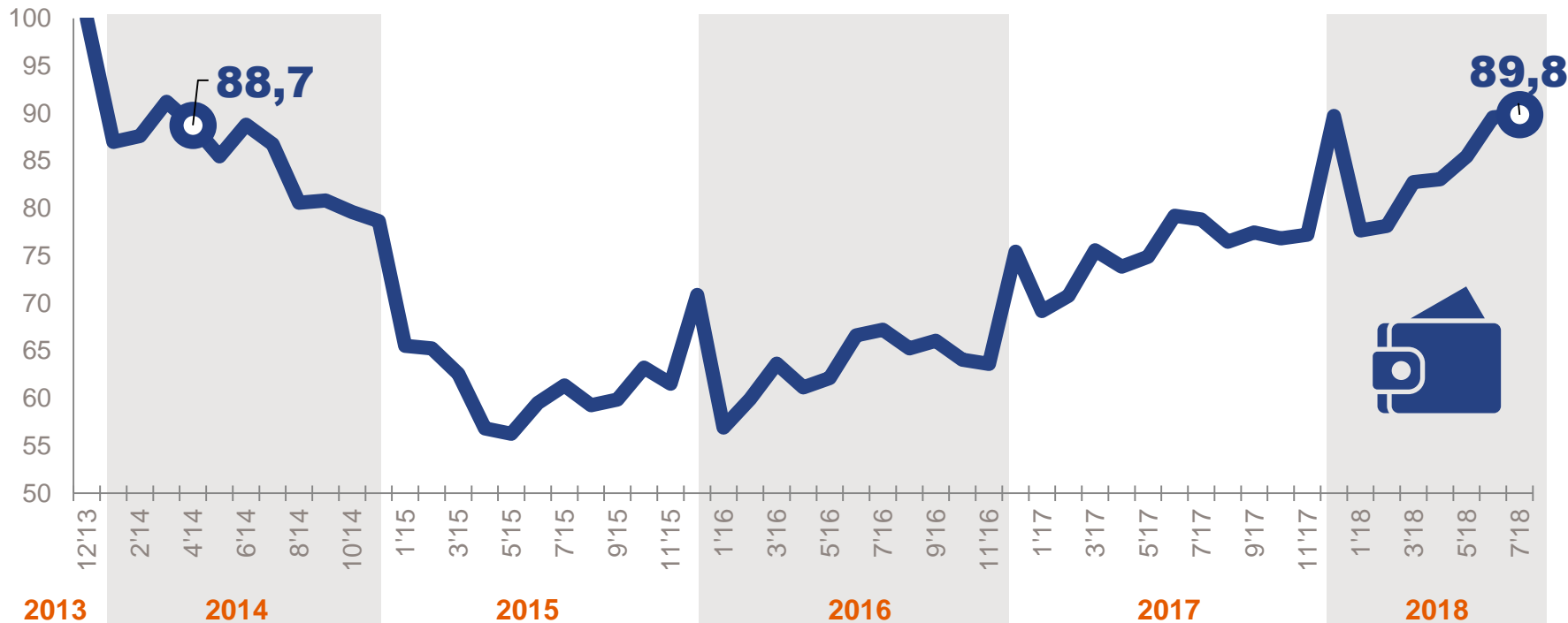
Дані Держстату (обстеження домогосподарств)

© GfK | Семінар з маркетингу | 4 жовтня 2018 року

Реальна заробітна плата

Реальна зарплата майже сягнула докризового рівня. Надалі: сповільнення

Дані Держстат, власні розрахунки

© GfK | Семінар з маркетингу | 4 жовтня 2018 року

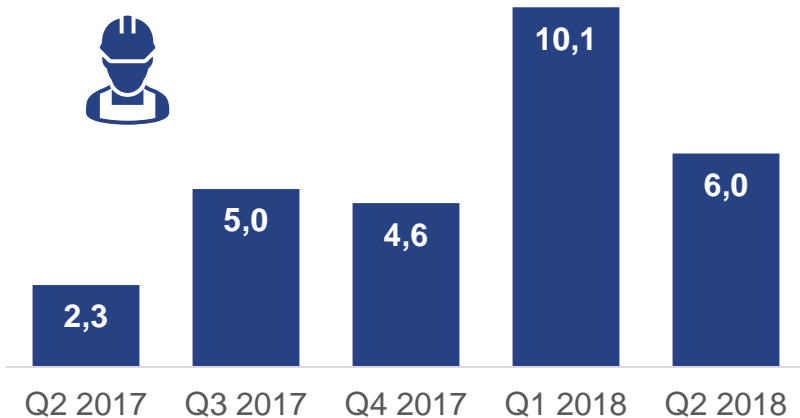
Брак кадрів стримує виробництво більше, ніж брак потужності

Що стримує виробництво?

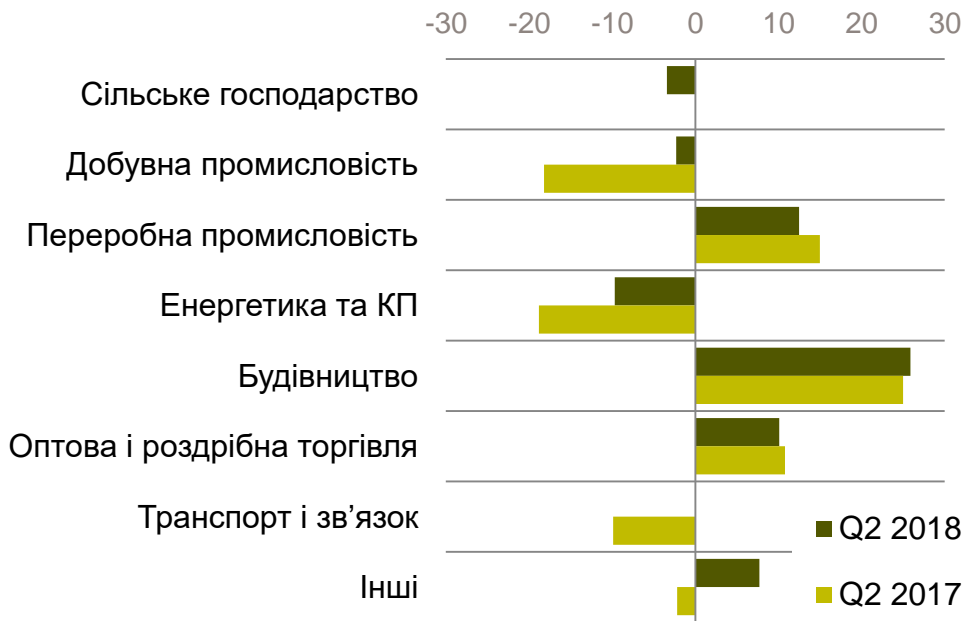
27%: «Брак кваліфікованих кадрів» vs. **19%:** «Брак виробничих потужностей»

Баланс очікувань зміни кількості працівників

Дані опитування підприємств НБУ

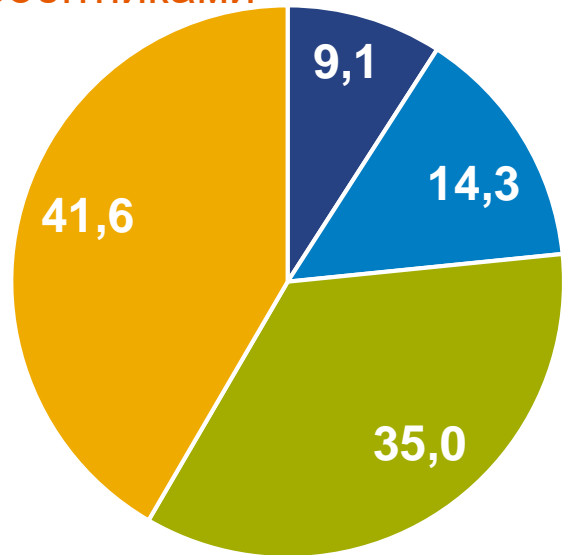
© GfK | Семінар з маркетингу | 4 жовтня 2018 року

Трудові мігранти: **1,3 млн.осіб** у 2015-2017 роках

Близько половина трудових мігрантів виконують некваліфіковану роботу. Третина є кваліфікованими робітниками

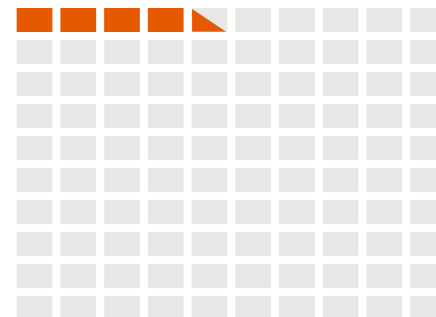

- Професіонали
- Торгівля та послуги
- Кваліфіковані робітники
- Найпростіші професії

Частка трудових мігрантів у загальній кількості населення віком 15-70 років:

4,5%

(2015-2017 роки)

Підтримка із закордону

10% ВВП в першому кварталі 2018 року

Приватні грошові перекази в Україну, млн. дол. США

Дані НБУ

© GfK | Семінар з маркетингу | 4 жовтня 2018 року

Зарплата не є визначальним показником добробуту

Наявний дохід на душу в місяць

Топ-10 областей

Номінальна зарплата

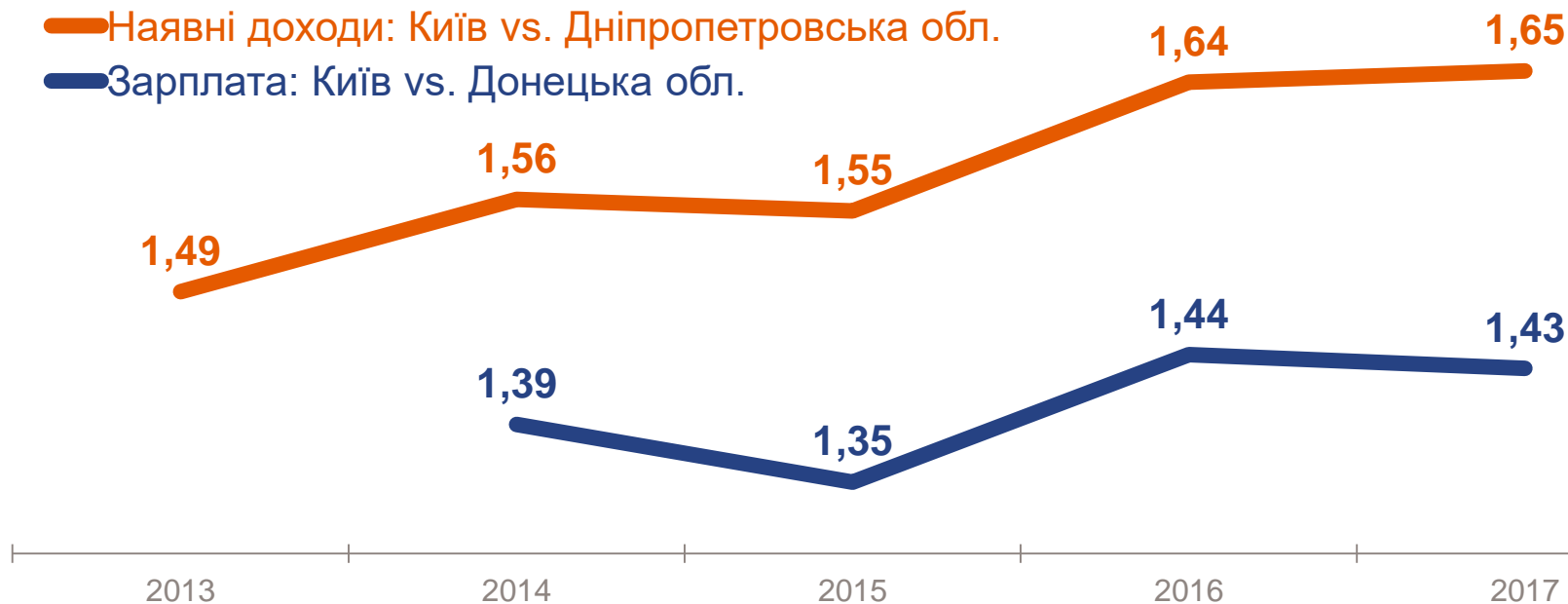
Топ-10 областей

Розрив між Києвом і регіонами зростає

Відношення рівня доходів і зарплати Києва до другої у рейтингу області

Споживче кредитування далі набирає обертів

Окрім споживчих кредитів до 1 року, динаміку росту мають кредити на 1-5 років

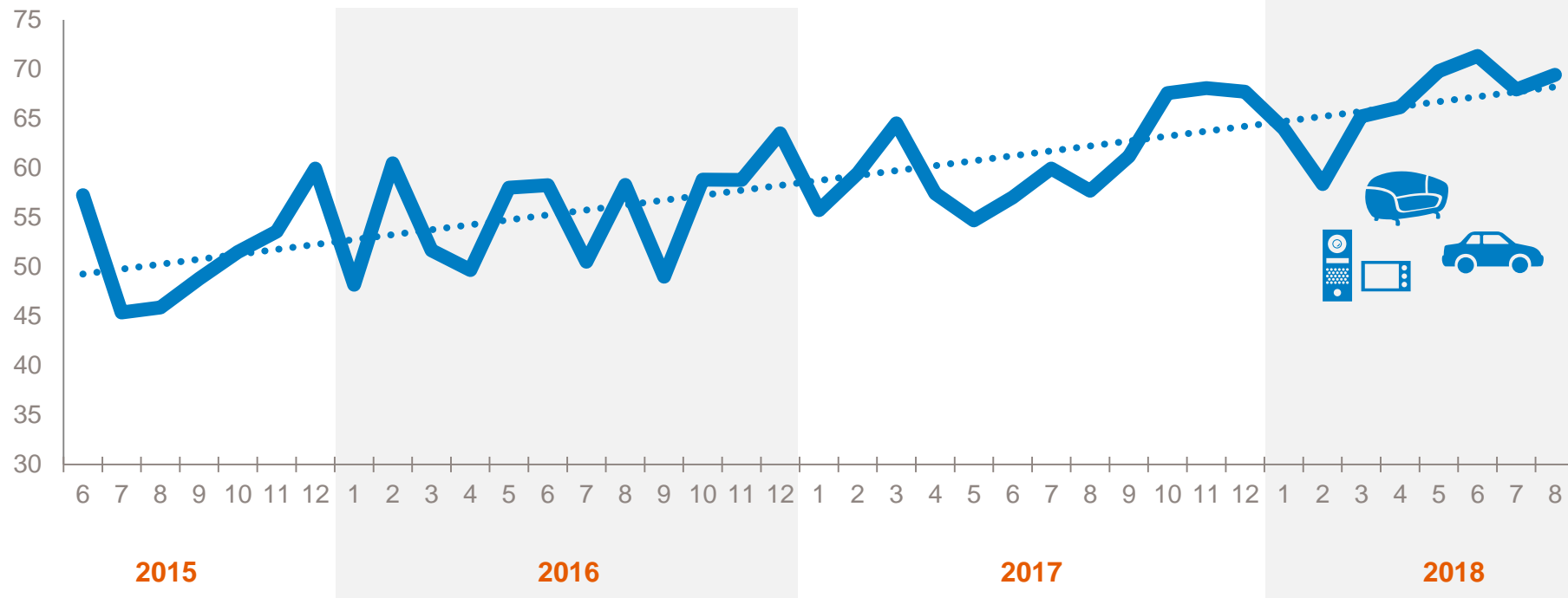

Споживчі кредити строком більше 5 років та іпотечні кредити мають спадну тенденцію через погашення старих кредитів

Готовність споживачів робити великі покупки має тенденцію росту

Готовність робити великі покупки корелює з очікуванням розвитку економіки

Інвестиції: стрімкий ріст, але інвестицій все ще недостатньо

Потреба в інвестиціях

Спроможність задовольнити попит

- Залучаючи додаткові потужності
- Працюючи майже на повну потужність
- Працюючи не на повну потужність

0 20 40 60 80 100

Очікування щодо зміни інвестицій

- У будівлі
- В машини і обладнання

0 10 20 30 40 50

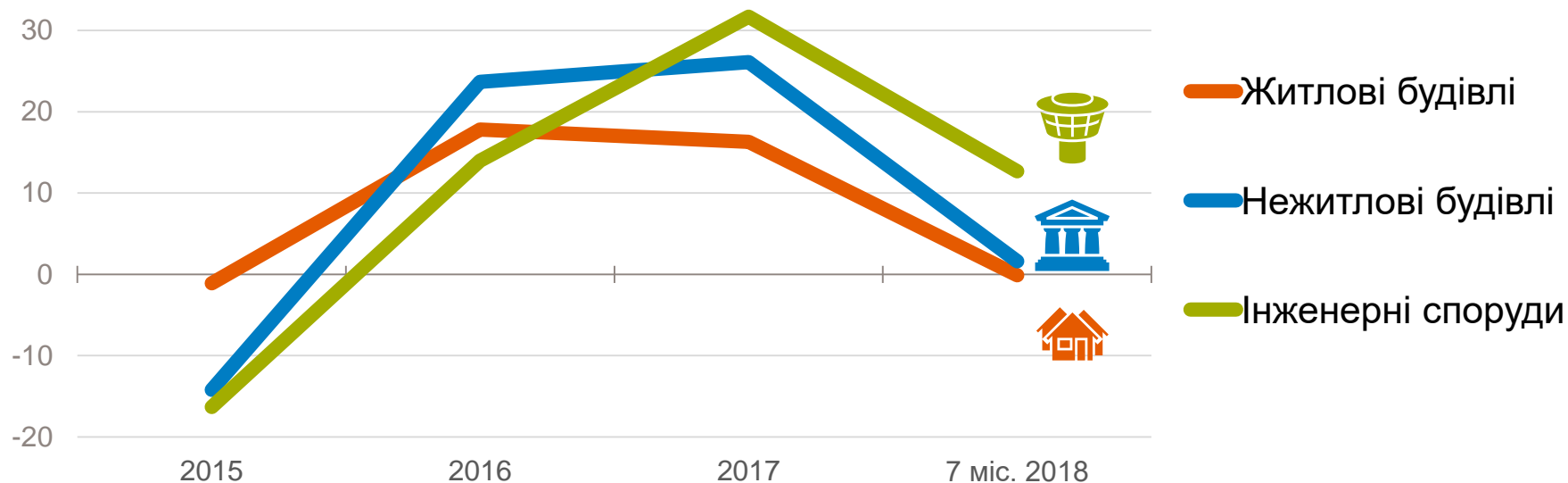

Житлове будівництво гальмує

Найвищі темпи росту у 2017-2018: будівництво інженерних споруд

% зміни обсягів будівництва за видами,
рік до року

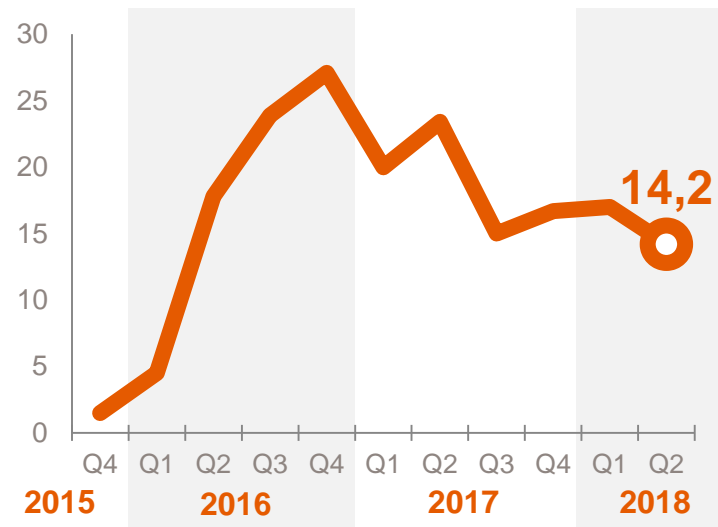
Темпи приросту інвестицій вповільнюються

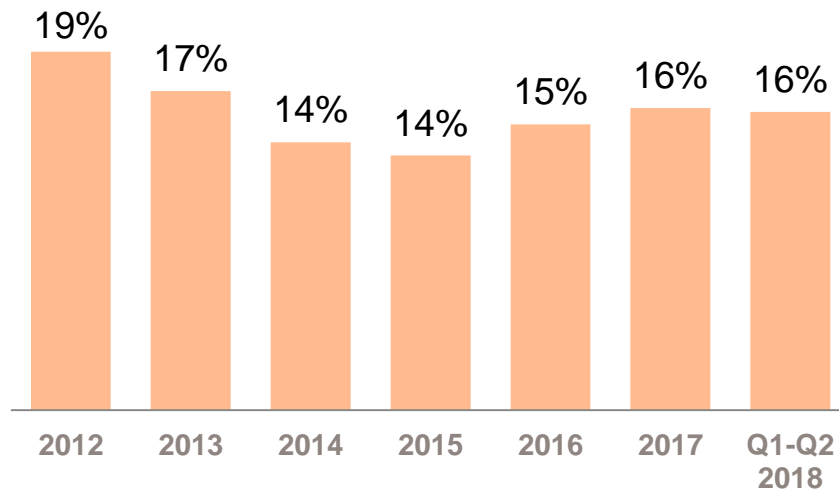
Інвестиції зростають двозначними темпами, але їх частка у ВВП залишається **низькою**

Динаміка інвестицій

(% реальної зміни, рік до року)

Частка інвестицій у ВВП

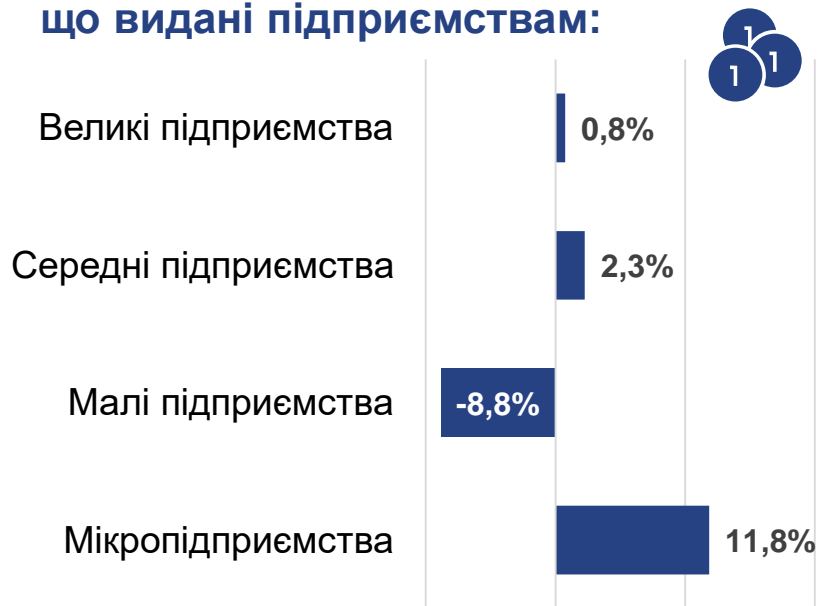
Банки досягли прибутку, обережно розширюють кредитування підприємств

У липні 2018 року порівняно до грудня 2017 року:

- **2%** зростання загального обсягу кредитів підприємствам (залишки на кінець періоду)
- **14%** зростання обсягу кредитів підприємствам строком погашення до 1 року
- **68%** зростання обсягу кредитів мікропідприємствам (до 10 працівників) з річним доходом від 50 тис. до 500 тис. євро

% зміни залишків за кредитами, що видані підприємствам:

Частка у загальному обсязі

41%

28%

13%

17%

Ризики: борг, вибори, розрив співпраці з МВФ

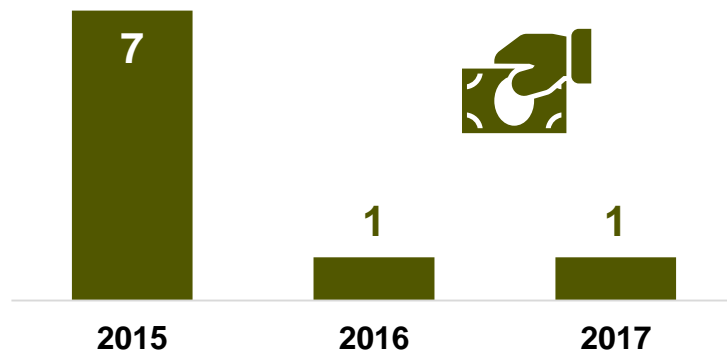
Головне питання: як профінансувати виплати зовнішнього боргу?

Виплати за держборгом в іноземній валюті, млрд. доларів США

Отримано в рамках програми МВФ, млрд. доларів США

17,5 млрд. доларів — загальна сума, що може бути виділена у рамках поточної програми з МВФ

Висновки та перспективи на 2019-2020 роки

Прогнози на 2019 рік — стримані

